

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת אורית פרקש הכהן
דוד ביטן

פ/25/3846

הצעת חוק חינוך ממלכתי (תיקון – חינוך פיננסי), התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 2 בחוק חינוך ממלכתי, התשי"ג–1953¹, בסעיף 2(א), בסופו יבוא :
"14) לבסס את ידיעותיהם של התלמידים בתחום האוריינות הפיננסית, בדגש על הקניית מיומנויות יסוד בתחום הכלכלי והפיננסי כהכנה להתנהלות כלכלית עצמאית ומיטבית בבגרותם."

דברי הסבר

הצעת החוק מבקשת להוסיף את החינוך הפיננסי כאחת ממטרות מערכת החינוך הממלכתית בישראל, הקבועות בסעיף 2 לחוק חינוך ממלכתי, התשי"ג–1953. בכך, הצעת החוק איננה קובעת אילו מקצועות לימוד יילמדו ואיננה מתווה דרך מסוימת בחינוך הפיננסי אלא משאירה לשר החינוך לקבוע על פי שיקול דעתו את האופן שבו יש לעצב את תוכנית הלימודים הממלכתית כדי להכין את התלמידים להתנהלות כלכלית עצמאית ומיטבית בבגרותם.

כיום, מערכת החינוך הממלכתית בישראל לא כוללת חינוך פיננסי, וכתוצאה ילדים ובני נוער נאלצים לרכוש ידע בתחום הכלכלי והפיננסי מחוץ לכותלי בית הספר. בעקבות זאת, רבים כלל לא רוכשים ידע פיננסי יסודי בנושאים המשפיעים באופן ישיר על חייהם ויוצאים לחייהם הבוגרים ללא היכרות עם מושגים בסיסיים כמו ביטוח לאומי, בנקים, פנסיה, משכנתא, השקעות ועוד.

במדינות רבות בעולם אוריינות פיננסית מוכרת כאחד מכישורי החיים הבסיסיים וההכרחיים ביותר. לפי ארגון ה-OECD, אוריינות פיננסית היא שילוב של מודעות, ידע, מיומנויות, עמדות והתנהגויות פיננסיות הנדרשים לצורך קבלת החלטות פיננסיות מושכלות לקידום רווחתו הפיננסית של האדם. לפי נתוני ה-OECD, ברוב מדינות הארגון מקודמות כיום תכניות אסטרטגיות לאומיות בנושא החינוך הפיננסי, ובכ-16 מדינות הנושא משולב ברשות או בחובה בתוכנית הלימודים. בעשורים האחרונים

¹ ס"ח התשי"ג, עמ' 137.

הממשלה בישראל ביקשה לקדם חינוך פיננסי בדרכים שונות כמו למשל בהחלטת הממשלה מספר 3926 בעניין הגברת החינוך הפיננסי בישראל, או ברפורמת בכר בשוק ההון שכללה הקמת קרן ממשלתית לחינוך פיננסי, אולם אלו לא יצאו לפועל. אומנם, אגף שוק ההון במשרד האוצר פרסם בשנת 2012 אסטרטגיה לאומית לקידום חינוך פיננסי בישראל והחל לגבש תכנית לימודים בנושא בשיתוף משרד החינוך, אך משנת 2018 אין תקציב לקידום התוכנית. לפיכך, אין כיום גוף ממשלתי האחראי לקידום נושא החינוך הפיננסי.

יש להדגיש כי מטרת החינוך הפיננסי אינה קידום הבנה בנושאים כלכליים והקניית כלים לניהול תקציב גרידא, אלא גם מתן אפשרות לילדים ובני נוער להכיר ולהבין את התנהלות המדינה מבחינה כלכלית כך, שבעתיד, יוכלו לחשוב באופן ביקורתי ולעמוד על זכויותיהם וחובותיהם כאזרחים במדינת ישראל.

לאור כל האמור לעיל, הצעת החוק נועדה לכלול במסגרת תוכנית החינוך הממלכתית גם חינוך פיננסי.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ח' באב התשפ"ג (26.07.2023)